

OBRAZAC SUDJELOVANJA U SAVJETOVANJU O NACRTU PRAVILNIKA	
Naziv nacrtu zakona, drugog propisa ili akta	PRIJEDLOG NACIONALNE STRATEGIJE POTICANJA ČITANJA (2015. – 2020.)
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrtu	MINISTARSTVO KULTURE
Razdoblje savjetovanja (početak i završetak)	23.4.2015. – 08.05.2015.
Naziv/ime sudionika/ce savjetovanja (pojedinaac, udruga, ustanova i sl.) koji daje svoje mišljenje i primjedbe na nacrt zakona, drugog propisa ili akta	<i>Doc. dr. sc. Ivana Martinović, Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku</i>
Tematsko područje i brojnost korisnika koje predstavljate, odnosno interes koji zastupate	<i>Mišljenje iznosim kao djelatnik Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku koji se u svom znanstvenom i nastavnom radu intenzivno bavi istraživanjem čitanja i čitateljskih navika te oblikovanjem knjižničnih usluga za djecu i mladež.</i>
Ime i prezime osobe/a koja je sastavljala primjedbe ili osobe ovlaštene za zastupanje	Ivana Martinović <u>Kontakt</u> E-mail: imartinovic@ffos.hr Telefon: 031 494 696
Datum dostavljanja obrasca	6. svibnja 2015.
Jeste li suglasni da se ovaj obrazac, s nazivom/imenom sudionika/ce savjetovanja, objavi na internetskoj stranici nadležnog tijela? ¹	DA

Načelne primjedbe na Prijedlog Nacionalne strategije

Prije svega dajem veliku podršku i sve pohvale Povjerenstvu za izradu Nacionalne strategije za poticanje čitanja, u svim područjima.

Kao skroman doprinos, nudim nekoliko komentara, svoje mišljenje i prijedloge:

¹ Sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka (NN 106/12), osobni podaci neće se koristiti u druge svrhe, osim u povijesne, statističke ili znanstvene svrhe, uz uvjet poduzimanja odgovarajućih zaštitnih mjera. Anonimni, uvredljivi ili irelevantni komentari neće se objaviti.

Obzirom na činjenice da se ljubav prema knjizi razvija od djetetovog rođenja te da se čitateljem iz užitka u velikom broju slučajeva postaje otprilike do završetka nižih razreda osnovne škole, smatram nužnim da se još više naglasaka stavi na razvoj i poticanje kulture i unaprjeđivanje kulture čitanja u toj dobi.

Primjedbe na pojedine dijelove Prijedloga Nacionalne strategije

Konkretni prijedlozi, opaske, primjedbe, komentari:

Pod slabostima u području predškolske dobi konstatirano je da ne postoje slikovnice prikladne za djecu rane dobi (usklađene s relevantnim spoznajama iz psiholingvistike i neuroznanosti). Dodala bih i/ili naglasila da su mnoge postojeće slikovnice neprikladne u jednoj ili više razina (prijevod, gramatika, vokabular, ilustracija, tehnička izvedba, neprilagođenost dobi kojoj se namjenjuju) te kao takve ne samo da ne mogu imati pozitivan utjecaj, nego mogu negativno utjecati na razvoj govora i jezika i razvoj kulture čitanja u najosjetljivijoj dobi.

Potrebno je, dakle, osvješčivanje nakladnika u tom pogledu, odnosno poticaji da se nabavljaju slikovnice vrijedne prijevoda te da se, kao što Strategija već govori, ulaže u dobre prevoditelje. Nadalje, da se umjesto kupnje autorskih prava loših stranih slikovnica daje prednost nastajanju kvalitetnih domaćih slikovnica. U proces nastajanja slikovnice osim autora i ilustratora potrebno je uključiti psihologa, pedagoga, lingvistu (kao što je česta praksa u inozemstvu).

Budući da su pametni telefoni, tableti, e-čitači djeci sve dostupniji i sve se češće koriste, potrebno je istovremeno potaknuti proizvodnju i promidžbu kvalitetnih e-slikovnica za djecu i mlade i učiniti dostupnijim (vidljivijim) postojeće.

U tablici pod Prilikama (područje predškolske dob) –suradnja s roditeljima – nedorečeno (suradnja koga s roditeljima?)

Suradnja s udrugama – nejasno (suradnja koga s udrugama?)

Implementacija znanstvenih i metodičkih dostignuća – u što?

Mogućnost financiranja programa (kakvih?gdje?) iz različitih izvora na svim razinama – lokalnoj i regionalnim? i nacionalnoj

Ono što bih uključila u Prijetnje je da nisu sva djeca obuhvaćena mrežom pedijatara (velik je broj djece čije zdravstveno stanje prati obiteljski liječnik).

Stabilan sustav vrtića, da, ali što s djecom koja nisu uključena u programe predškolskog odgoja (prema podacima MZOS iz 2010. g. 58% djece je obuhvaćeno predškolskim sustavom)? Ujedno, velik broj djece koja nisu uključena u predškolski sustav izvan su gradskih područja, odnosno u ruralnim sredinama u kojima nema knjižnice ili ne djeluje bibliobusna služba te im je pristup knjizi teži.

Strateški ciljevi – specifični ciljevi, mjere – 2.1.2. na tragu konstatacije da pedijatrijska mreža ne obuhvaća sve roditelje/djecu od najranije dobi, možda bi u kampanji Čitaj mi! i drugim programima i

projektima poticanja čitanja i (posebice djece rane dobi) bilo korisno uz pedijatrijsku angažirati i mrežu patronažne službe (ukoliko bi se time krug djece koja bi bila obuhvaćena programima poticanja čitanja proširio).

Potrebno bi bilo promisliti na koji način doprijeti do one djece koja nisu obuhvaćena predškolskim sustavom te osmisliti programe poticanja čitanja za njih.

U Strategiji su korišteni termini dojenačka, rana dob (u slabostima), a u strategiji (samo) korišteno rana i predškolska dob u 2.1. pa predlažem uskladiti terminologiju.

U 2.1.3. se navodi da je - potrebno sustavno uvoditi u ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja programe i aktivnosti koji pridonose razumijevanju sadržaja pročitaneog teksta, proširuju vokabular, razvijaju jezične kompetencije i potiču interes za čitanje.

Ovdje bih naglasila da je nužno u godišnje planove i programe rada predškolskih ustanova uvesti programe i aktivnosti koji pridonose razumijevanju sadržaja pročitaneog teksta, proširuju vokabular, razvijaju jezične kompetencije i potiču interes za čitanje. Dakle, želim istaknuti da je nužno da aktivnosti i programi uđu u strukturu programa predškolskog odgoja i obrazovanja. Smatram da je tu važno naglasiti da je potrebno uspostaviti izravnu suradnju s ravnateljima budući da prema Zakonu o predškolskom odgoju i naobrazbi predlažu godišnji plan i program rada. Dakako, nužni su i kratki i/ili povremeni programi za poticanje čitanja.

Vezano uz područje školske dobi željela bih istaknuti da je potrebno usmjeriti snage također da djeci bude dostupna i kvalitetna literatura prikladna dobi. Slažem se i podržavam sve napore u smjeru revidiranja popisa lektire, budući da je općepoznato da lektira ne samo da ne razvija ljubav prema čitanju, nego često upravo suprotno. Založila bih se da se popisi smanje, odnosno da lektira predstavlja osnovu za ono što se „mora znati o književnosti“, a da jedan dio programa hrvatskog jezika i književnosti bude namijenjen poticanju čitanja. Svakako bih naglasila da je u sve vezano uz lektiru i poticanje čitanja u školi od izuzetne važnosti istraživati mišljenja učenika te naglašavam kako ih je potrebno uključivati u sve procese na putu prema donošenju odluka.

Pogreška u pisanju u živom naslovu Prijedlog nacionalne strategija poticanja čitanja

Kod izričaja **Oprez!** Čitanje Vam može promijeniti život! savjetujem pripaziti na konotaciju.

Jasno je što se htjelo naglasiti, međutim, možda negativna konotacija toga izraza kod recipijenta izazove negativan učinak. Izaziva strah od nečega, upozorava se na opasnost, na nešto negativno, upravo ono što se ne želi. Bez obzira na višeznačnost, jedno od mogućih tumačenja je - da čitanje treba izbjegavati da nam ne bi promijenilo život?

Bi li ublaženi izrazi Pozor ili Pažnja mogli biti adekvatna alternativa?

Važna napomena:

Popunjeni obrazac dostaviti na adresu elektronske pošte: strategija.citanja@min-kulture.hr, zaključno do: 8. svibnja 2015.